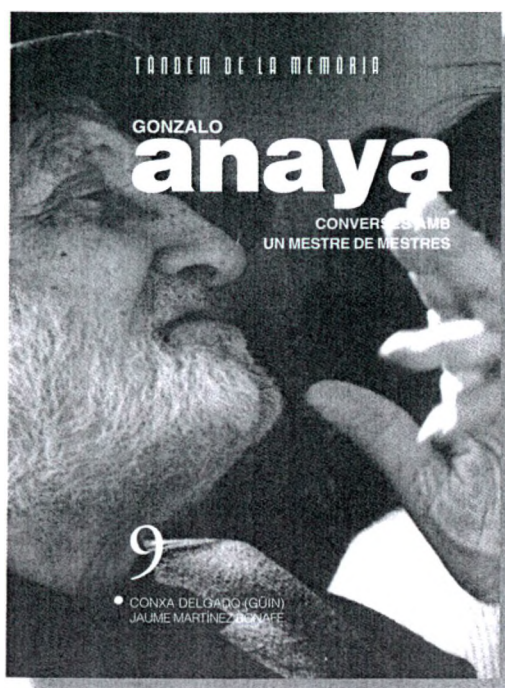

Un mestre de la República

Gonzalo Anaya (Burgos, 1914) és un pedagog de llarg recorregut que fa més de trenta anys que arriba al País Valencià, conquistat -diu ell-, per la nostra manera de viure. En aquests retalls autobiogràfics, el vell professor s'autodefineix com un mestre de la República.

GONZALO ANAYA. CONVERSES AMB UN
MESTRE DE MESTRES

CONXA DELGADO I AMO JAUME MARTÍNEZ BONAFÉ

COL·L. "TÀNDEM DE LA MEMÒRIA", 9

167 PÀGS.

TÀNDEM EDICIONS I PUBLICACIONS DE LA UNIVERSITAT
DE VALÈNCIA, VALÈNCIA, 2004.

Gonzalo Anaya és un referent clau per a l'escola valenciana d'avui i alhora un esglaió indefugible per a comprendre la millor pedagogia feta a l'estat durant tot el segle XX. A través de diferents fragments vitals, el llibre ens mostra les seues obsessions: la consideració del mestre com a responsable de l'estructuració del saber, l'ensenyament determinat per les necessitats de l'alumnat, el desenvolupament del dret humà a l'educació o la preocupació pel conreu de l'escriptura a l'escola.

Tanmateix, aquest no és un text pedagògic, sinó el testimoni d'una manera singular de viure l'educació, un estil amb què el mestratge anayista ha impregnat els seus deixebles, entre ells, els dos entrevistadors.

Tot mantenint el format de conversa, el protagonista desgrana passatges i reme-

mora l'experiència com a mestre de poble, la participació a les Misiones Pedagógicas de Burgos, l'afició pel cinema social, la vocació de conferenciant, la docència a l'institut i a l'Escola de Magisteri de Santiago de Compostel·la o l'ensenyament i la militància pedagògica a València. Des d'aquesta ciutat, que l'acull el 1973, torna a interrogar-se sobre l'aprenentatge de l'escolar: "¿Què faig perquè el que jo li ensenye li interesse aprendre-ho i el faça progressar?" El magisteri que Anaya defensa es resumeix en un objectiu ambiciós formulat de manera diàfana: fer efectiu el dret de tothom a ser educat.

Però, per damunt de tot, en el llegat del pedagog destaca, com la seua eterna boina s'encarrega de recordar, el seu compromís amb els perdedors: "Amb la República, l'ensenyant no és dogmàtic, ni hermètic, ni autoritari. El mestre no ho sap tot, ni ho diu tot, ni està tot al llibre. És un individu que s'acosta al poble (...) nosaltres no només estàvem a l'escola, estàvem en una societat i la féiem créixer". La República, l'Escola Moderna de Ferrer i Guàrdia i la Institución Libre de Enseñanza són per a ell els tres pilars més pròxims sobre els quals descansa un discurs pedagògic que condueix a l'emancipació humana.

Sembla sorprenent per això l'absència en

tot el volum d'al·lusions autocrítiques i, més encara, la reproducció d'afirmacions impròpies d'una pedagogia emancipatòria: "Jo sóc el millor catedràtic allà on vaig, l'home més puntual, el més responsable"; "Sóc un professor que ensenya, que ensenya molt i bé"; "La gent no sabia qui era jo, no sabien que feia la millor pedagogia". També grinyola la focalització insistent dels entrevistadors cap als Moviments de Renovació Pedagògica, mentre que s'obliden d'altres temes més prioritaris de l'agenda de l'ensenyant. Pel que fa a l'edició, desconcerta l'alternança de preguntes en valencià i respostes en castellà, un criteri que resta versemblança als diàlegs i coherència a la mateixa col·lecció.

Rafael Miralles

etc